

MAVZU: SHAXSIY KOMPYUTERLAR TASNIFI

Shaxsiy kompyuterlar (ShK) — xammaboplik va kullashda universallik talablarini koniktiruvchi, bir kishi foydalanadigan mikro EUMlardir.

Shaxsiy kompyuterlar xammaboplik va universallik talablarini kondirishi uchun kuyidagi xususiyatlarga ega bulishi lozim:

individual xaridor uchun mos keladigan narxlarda;

atrof-muxit sharoitlariga maxsus talablarsiz foydalanish avtonomligi;

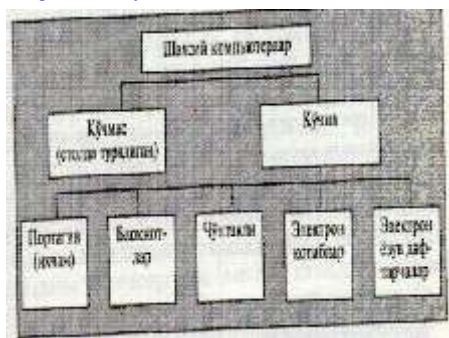
tuzilishining boshkarish, fan, ta'lim, turmush soxalarida turli kurinishda kullanishlarga moslashuvchanligi;

foydalanuvchining maxsus, kasbiy tayyorgarliksiz ishlashi imkoniyatini beruvchi operatsion tizimlar va boshka «dustona» dasturiy ta'minotlar;

ishlashning yukori darajada ishonchliligi (buzilmasdan 5000 soatdan ortik ishlashi).

Ma'lumotlarni kayta ishlash bilan boKlik biror masalani yangi axborot texnologiyasi doirasida samarali bajarish uchun kullaniladigan kompyuterning imkoniyatlarini bilish lozim. Ushbu imkoniyat xakidagi bilimlar kompyuterning konfiguratsiyasi tushunchasini tashkil etadi.

ShKlarni konstruktiv (tuzilmaviy) xususiyatlariga kura kuyidagicha tasniflash mumkin.

Kuchma kompyuterlar shaxsiy kompyuterlarning tez rivojlanayotgan kenja sinfidir. Mutaxassislar fikricha, 1998 yilda foydalanuvchilarning 50% dan kuproKi aynan kuchma kompyuterlardan foydalangan bulsa, 2000 yilga kelib bu kursatkich 81% dan oshdi.

Kuchma kompyuterlarning kupchiligi akkumulyatorlardan aloxida (avtonom) ta'minlanadi. Ular tarmokka ulanishi xam mumkin. Videomonitor sifatida ularda yassi videoproektorli suyuk kristalli displeylar kullaniladi.

Suyuk kristalli displeylar (LCD - Liquid Crystal Display) faol (aktiv) va sust (passiv) matritsali buladi. Sust matritsada ekranning xar bir elementi (piksel) koordinatali boshkaruvchi shaffof simlar kesishgan joyga etib keladi.

Faol (aktiv) matritsali display ancha murakkab va kimmat, birok yaxshi sifat — barkaror, kontrast va tinik tasvir berilishini ta'minlaydi.

Kuchma kompyuterlar turli-tuman: ulkan va oKir (15 kg gacha), portativ ishchi stantsiyalaridan to 100 gramm keladigan elektron yozuv daftarchasigacha bulgan kuchma kompyuterlar mavjud.

Portativ ishchi stantsiyalar eng kudratli va yirik kuchma ShKlardir. Ular kupincha chemodan shaklida tayyorlanadi va oKzaki tilda «Kuchmanchi» deb ataladi. Ularning konfiguratsiyasi kuchmas ShKlar ishchi stantsiyalari konfiguratsiyasiga uxshash bulib, 800 MGts dan yukori bulgan chastotali, kuchli mikroprotsessorga, 128 Mbaytdan yukori siKimdagi tezkor xotirali, 10 gigabayt diskli jamlaguvchilarga ega, 8 Mbaytdan yukori videoxotirali interfeys va kudratli videoadapterlari bulgan kompyuterdir.

Moxiyatiga kura ular tarmokdan ta'minlanuvchi oddiy ishchi stantsiyalaridir, birok tashki kobiKi(korpusi) kutarib yurish uchun kulay kilib tayyorlangan va yassi suyuk kristalli videomonitorga ega. Ular odatda modem va SD—ROMlarga, lokal xamda Internet tarmoklariga ulanishi mumkin.

«Lap Top» turidagi portativ kompyuterlar «diplomat» xajmidagi kichik chemodanchalar kurinishida tayyorlanadi. Ularning o'Kirligi odatda 5—10 kg atrofida buladi. Apparat va dasturiy ta'minot ularning eng yaxshi kuchmas ShKlar bilan muvaffakiyatli rakobatlashishiga imkon beradi.

Kompyuter-bloknotlar (Note Book va Sub Note Book, shuningdek, ularni Omni Book — «xar erda xozir» deb xam atashadi) stolda foydalaniladigan ShKlarning barcha vazifalarini bajaradi. Ular uncha katta bulmagan kitob xajmidagi mu'jaz chemodancha (ba'zan olinadigan kopkokli xolda) kurinishida tayyorlanadi. Uz xususiyatlariga kura kup jixatdan Lap Topga mos keladi, fakat ulchami va bir kator kichik xajmdagi operativ va diskli xotirasi bilan farklanadi.

Kompyuter-bloknotlarning kupgina modellari aloka kanaliga va shunga muvofik xisoblash tarmoKiga ulanish uchun modemlarga ega alokani ta'minlaydi. Ular uncha katta bulmagan xajmdagi suyuk kristalli monoxrom va rangli displeylarga ega. Klaviaturasi xar doim kiska, Tpack Point va Tpack Pad turidagi manipulyatorlarga ega.

Chuntak kompyuterlari (Palm Top, bu «kaftdagi» degan ma'noni bildiradi) 300 gramm o'Kirlikka ega. Tipik ulchamlari yiKilgan xolatda 150S80S25 mmdir. Ular tulakonli shaxsiy kompyuterlar bulib, mikroprotsessor, operativ va doimiy xotira, odatda monoxrom suyuk kristalli displey, ixcham klaviatura, kuchmas ShKga axborot almashuv maksadlarida ulanish uchun port bulimlariga ega.

Elektron kotiblar (PDA-Personal Digital Assistent, ularni ba'zan Hand Help — kul yordamchisi deb atashadi) chuntak kompyuteri shakliga ega (o'Kirligi 0,5 kg dan ortik emas), birok Palm Top ga nisbatan keng funktsional imkoniyatlarga ega (xususan: nomlar, manzilgoxlar va telefon rakamlarini saklovchi elektron ma'lumotnomalar, kun tartibi va uchrashuvlar, joriy ishlar ruyxatlari, xarajatlar yozuvlari va boshkalar xakidagi axborotni tashkil kilishga yunaltirilgan apparat va maxsus dasturiy ta'minot), maxsus matnli, ba'zan esa grafik muxarrirlik, elektron jadvallar tayyorlaydi.

Kupgina elektron kotiblar modemlarga ega va boshka ShKlar bilan axborot almashishi mumkin. Uisoblash tarmoKiga ulanganda esa elektron pochta va fakslarni olish xamda junatish mumkin. Ulardan ba'zilari xatto avtomatik rakam teruvchilarga ega. Elektron kotiblarning yangi modemlari boshka kompyuter kurilmalari bilan masofadan simsiz axborot almashish uchun radiomodem va infrakizil portlar bilan jixozlangan.

Elektron yozuv daftarchalari (organizer — organayzerlar) ixcham kompyuterlarning «eng engil sinfi»ga kiradi (bu sinfga ulardan tashkari kalkulyatorlar, elektron tarjimonlar va boshkalar kiradi); ularning o'Kirligi 200 grammdan oshmaydi. Organayzerlar foydalanuvchi tomonidan dasturlashtirilmaydi, birok siKimli xotiraga ega. Unga zarur axborotni yozish va uning yordamida maxsus matnni taxrir kilish, ish xatlari, bitim, shartnomalar matnlari, kun tartibi va ish uchrashuvlariga tegishli matnlar saklanishi mumkin.

SAVOL VA TOPSHIRIKLAR

1. Shaxsiy kompyuterlar xakida nimalarni bilasiz? U kanday xususiyatlarga ega?
2. Ishchi stantsiyalarga kanday EUMlar kiradi?
3. Kuchma kompyuterlar turlarini aytib bering.
4. Portativ ishchi stantsiyalar xakida nimalarni bilasiz?